

Sluttrapport

PEK-prosjektet Akademisk skriving 2011-2012.

Prosjektleder **Olga Dysthe, professor emerita, Institutt for pedagogikk**

«Akademisk Skriving fra bachelor til PHD» var fra starten av et 3-årig prosjekt som primært var knyttet til HF-fakultetet og Institutt for biologi, med Institutt for pedagogikk som koordinerende instans. Men flere fagmiljø var aktivt involvert underveis, ikke minst i programmet på den internasjonale konferansen om Academic Writing som ble arrangert på Solstrand våren 2010. De resterende PEK-midlene fra hovedprosjektet ble godkjent brukt til videreføring i løpet av 2011-2012, og disse er nå i sin helhet brukt etter intensjonen i søknaden. I siste fase av prosjektet har fagmiljøene nyttet PEK-midlene enten til konkrete, faglige utviklingsprosjekt eller til kompetanse-utvikling av nøkkelpersoner. Denne sluttrapporten beskriver hvert av tiltakene som ble finansiert av PEK-midler i siste fasen (2011-12) og gir en kort sluttvurdering.

Mat-nat fakultetet

Skrivetrening på Institutt for Biologi

Søknaden fra instituttet gikk ut på å finansiere utprøving av ekstra skriveundervisning på BIO 100 og elektronisk tilbakemelding fra flere fagpersoner på BIO 300. De kursansvarlige var Per Jakobsen på BIO 100 og Arild Folkvord og Karin Pittman BIO 300.

BIO100 Innføring i evolusjon og økologi blei frå og med hausten 2012 undervist i bachelorstudentane sitt første semester, mens Ex.phil vart flytta til andre semester.

Koordineringa mellom BIO100 og Ex.phil auka slik at det vart lagt vekt på at biologistudentane brukar kunnskapen frå BIO100 som grunnlag for å forstå og auke relevansen av Ex.phil. Frå våren 2012 får Ex.phil-studentar i biologi eit tilpassa opplegget som inkluderer skriving av semesteroppgåve. BIO ønska å bygge opp under dette ved å prioritere skrivetrening i førstesemester-emnet BIO100. PEK-midlane blei brukt til ekstra undervisningsassistanse med evaluering og individuell feed-back til studentane på ei skriftleg semesteroppgåve som er obligatorisk.

Alle studentane på BIO100 leverte ei obligatorisk semesteroppgåve på 4 sider som måtte vere godkjent for å kunne ta eksamen i emnet. H 2011 var tittel på oppgåva: *Gjør rede for forutsetningene for naturlig seleksjon. Forklar hvorfor alle disse forutsetningene er nødvendige for at naturlig seleksjon skal foregå.*

Ein undervisningsassistent, med mastergrad i biologi, gjennomførte evaluering av oppgåvene og hadde en individuell gjennomgang med enkeltstudentar etter innlevering.

Undervisningsassistenten hadde opplæring, gjennomgang og oppfølging frå dei emneansvarlege.

Individuell gjennomgang var ikkje obligatorisk, men 70 studentar av 100 som tok eksamen nytta seg av tilbodet om tilbakemelding på

Punkt som ble vektlagt ved gjennomgang:

- nøyaktighet i formulering
- forståelse av oppgaveformuleringen
- struktur og innhold

På førehand hadde studentane fått informasjon om kildehenvisning og plagiering.

Utbytte, resultat og erfaringar: Av dei møtte var det flest kvinner, og studentane som hadde levert dei svakaste oppgåvene møtte i mindre grad. Responsen frå studentane på tilbodet var svært positiv, og studentane tykte det var særleg relevant med tanke på framtidige eksamenssvar.

BIO ønskjer å vidareføre opplegget med individuell oppfølging av studentane sine semesteroppgåve, og vurderer dette som eit særleg viktig tilbod å ha i første semester.

Erfaringane frå 2011 viser at det er viktig å ha fokus på korrekt kildebruk/plagiering. Det er derfor planlagt å innføre eit obligatorisk bibliotekkurs i 2012 – både for å lære om korrekt kildebruk og for å lære studentane tidleg å finne relevant litteratur. Det vil også bli vurdert om oppmøte til individuell tilbakemelding skal vere obligatorisk, sidan det var ein tendens til at dei studentane som hadde mest behov for det, i mindre grad møtte. Dette er eit tiltak som vi meiner kan motverke både fråfall og stryk.

BIO 300 "Biologisk dataanalyse og forsøksoppsett". I dette emnet leverer studentane flere skriftlige individuelle og gruppe-bevarelser. Høsten 2011 var det 40 studenter i BIO 300, fordelt på 8 grupper. Hver av disse gruppene gjennomførte en feltinnsamling og skrev en rapport på engelsk som fungerer som en "mini-masteroppgave". Tidligere år har kursansvarlige gitt skriftlige tilbakemeldinger på tekster direkte på papirutskriftene av

oppgavene, mens det nå ble brukt elektronisk tilbakemelding på innsendte filer. En ekstern editor, biologen Dr. Hugh Allen fra AMC med omfattende erfaring med å rette vitenskapelige tekster med tanke på publisering, ga tilbakemelding i tillegg kursansvarlige. Ved å gi tilbakemeldinger fra flere personer, ble situasjonen for studentene mer lik den virkelighet som møter dem senere i karrieren med multiforfatter-bidrag og -innspill.

Utbytte og erfaringer: Basert på vurderinger fra kursansvarlige og tilbakemeldinger fra studenter, er det besluttet å innarbeide elektronisk tilbakemelding på tekster i vanlig praksis. Fordelene at at man bruker samme form for tilbakemelding som man i stor grad bruker blant kollegaer ved utarbeiding av manuskripter. I tillegg fremkommer andre sine kommentarer/rettinger på en ryddig og oversiktlig måte. For studentene er de elektroniske tilbakemeldingene også oversiktlige og enkle å forholde seg til. Fordelen med Track changes er størst ved relativt gjennomarbeidete utkast, dvs at i den innledende fasen av skriveprosessen kan andre former for tilbakemeldinger vel så effektive. En annen sak er hvor stor vekt man skal vektlegge det språklige versus det strukturelle innholdsmessige. Innleid editor hadde i hovedsak lagt vekt på den språklige delen, mens kursansvarlige la vekt på hva som skulle inngå i de ulike delene av teksten.

Samlet sett er konklusjonen fra de involverte at de var fornøyd med bruken av elektronisk tilbakemelding på skriftlige tekster og vil fortsette bruken av dette hjelpemiddelet i BIO 300 og andre kurs.

Skrivekurs for masterstudenter på Matematisk institutt

Ansvarlig for opplegget var førsteamanuensis Inga Berre. Masterstudentene i matematikk har liten skriveerfaring før de starter sine mastergradsprosjekter. Den eneste formelle skriveerfaringene studentene har i utdanningen, foregår i et obligatorisk prosjektarbeidskurs, der det skal rapporteres om arbeidet som er gjort. I dette kurset blir det gitt en enkelt forelesning om akademisk skriving, men ytterligere innføring i akademisk skriving og tilrettelagt skrivetrening blir etterlyst av studenter på masternivå. Et skrivekurs er et enkelt gjennomførbart tiltak som kan nå mange studenter med god effekt. I tillegg vil denne type kurs kunne være til inspirasjon for både studenter og veiledere som ønsker å gjøre skriving til en mer integrert del av masterutdanningen.

Skrivekurset ble arrangert i samarbeid med representanter for masterstudentene og la vekt på praktiske øvelser. Kursholder var David Soule, Glasgow Caledonian University, som er brukt av Forskerskolen i klimadynamikk i slike sammenhenger tidligere.

Utbytte og erfaringer: Det var 14 deltakende master og PhD studenter på kurset, som gikk over en dag. Kurset hadde mange praktiske øvelser og diskusjon, også knyttet til lesing av akademiske tekster, i tillegg til at det ble utdelt arbeidsbøker. I etterkant av kurset ble studentene bedt om å sende en kort tilbakemelding. Responsen var udelt positiv. Alle som ga tilbakemelding skrev at de hadde ønsket at kurset hadde gått over flere dager eller at det hadde vært mulighet for å melde seg på flere kurs, og de etterlyser også mer skrivetrening. En student skriver bla. ”In particular, this course is really important for master and PhD students in the Mathematics Department, since there is no course that teaches about academic writing (thesis & articles).” Studentene syntes heller ikke det var et problem at kursholderen ikke hadde naturvitenskapelig eller matematisk bakgrunn; som en student skriver ”Jeg tror vi har mer å lære av en lingvist enn en som har skrevet matematiske artikler i flere år”.

En annen viktig erkjennelse i etterkant av kurset, var at flere av de utenlandske studentene som var i sitt siste semester av mastergraden ikke kjente til retningslinjer for korrekt sitering.

Erfaringer fra dette kurset er viktige i senere arbeid med tilrettelegging av skriveopplæring for masterstudenter ved instituttet.

HF- fakultetet

Pilotprosjektet i skriving på historie (HIS102)

Prosjektet blei gjennomført av førsteamanuensis Frode Ulvund. Bakgrunnen var tidligere studentevaluering av emnet som peika på manglande skrivetrening og etterlyst seminaraktivitet og meir oppfølging. Målsetjinga var å gi reell øving i eksamensskriving. Gjennom skriving og diskusjonar fekk studentane øving i drøfting av historiske problemstillingar, kritisk vurdering av historiske framstillingar og analysering av historiske data gjennom kjelder og litteratur.

Deltakarar på prosjektet skreiv i løpet av semesteret tre øvingsoppgåver i sjangeren til langsvara på eksamen på HIS102, rundt 1500-2000 ord. I tillegg skulle dei kommentere

oppgåvene til medstudentar på prosjektet. Oppgåvene vart levert og kommentert til fastsette tider i Kark. Den første oppgåva erstatta den obligatoriske øvingsoppgåva og måtte vere godkjent for å kunne gå opp til eksamen.

Oppgåvene vart individuelt vurdert til godkjent/ikkje-godkjent av lærar, men ikkje gitt individuelle kommentarar. I etterkant av dei individuelle tilbakemeldingane deltok pilotstudentane på eit lærarstyrt seminar der det vart gitt felles generelle kommentarar til oppgåvene. Faglærer diskuterte oppgåvene med tanke på historieoppgåver som akademisk sjanger. Oppgåvene var også eit utgangspunkt for å diskutere det faglege innhaldet i oppgåvene og temaene knytt til desse meir generelt.

Det var i alt fire seminar. Før den første oppgåva vart det arrangert eit introduksjonsseminar som presenterte opplegget nærmare og som diskuterte skrivning av eksamensoppgåver på HIS102 - forventningar til eksamenssvar, kjenneteikn på ei god oppgåve etc. Dei tre oppgåvene vart også utlevert på dette seminaret. Dei tre etterfølgjande seminarane tok utgangspunkt i dei innleverte arbeida. Deltaking var frivillig. Ti studentar leverte oppgåve til første seminar, ni til andre og seks til tredje seminar. Studentevaluering av opplegget var nettbasert spørjeskjema.

Konklusjon

Det er tydeleg behov for eit tilbod av denne typen for ein del studentar som kjenner seg usikre på korleis gode historieoppgåver skal skrivast. Styrken ved opplegget var høve til å øve (og feile og få tilbakemelding om det utan at dette fekk konsekvensar for den endelege vurderinga. Ei svakheit ved opplegget er manglande individuelle tilbakemeldingar på dei enkelte oppgåvene frå faglærer. Opplegget kan innførast for alle på HIS102 (og HIS101), og bli obligatorisk. Det ville vere ein styrke for emnet. Eit alternativ er å tilby eit seminar på inntil om lag 20 studentar særleg retta mot studentar som kjenner seg usikre på korleis (gode) eksamensoppgåver i historie skal skrivast. Det må i så fall bli eit frivillig opplegg, og gjerne med individuelle tilbakemeldingar frå faglærer.

Studiereise til universiteter i USA som har anerkjente program for skriveopplæring av studenter

Ved hjelp av midler fra PEK-prosjektet dro førsteamanuensis Birger Solheim i februar 2012 på en ukes studietur til tre universiteter i USA: George Mason University, Washington University og Delaware University. Målet var å lære mer om hvordan skriveundervisning foregår i praksis ved amerikanske universiteter og å få impulser til hva man kan gjøre ved HF-fakultetet ved UiB for å styrke skrive dimensjonen ved studiet.

Programmet for USA-reisen bestod blant annet av:

- Møter med lederne for skrivesentrene ved de tre universitetene
- Møter med lederne for skriveprogrammene ved George Mason University og Delaware University
- Diskusjoner med skriveforskeren Paul Rogers
- Møter med utvalgte lærere som har engasjement for skrive dimensjonen ved studiet. Spesielt fokus på faget filosofi
- Hospitering på 10 forskjellige skriveintensive seminarer ved de tre universitetene

Som en konkret følge av reisen vil Solheim søke om PEK-midler for å:

1. Opprette et skriveprogram
2. Opprette et skrivesenter

Begge deler er tenkt som en forsøksordning på 3 år.

Solheim presenterte reiserapporten på seminaret «Akademisk skriving - organisering og praktisering i ulike fagmiljø ved UiB» i april 2012. Undervisningsdekan ved HF, Jan Oldervoll, og instituttleder ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier, Reidar Lie, var til stede.

Avslutningsseminar for PEK-prosjektet 16.-17. april 2012 på Solstrand:

«Akademisk skriving – organisering og praktisering i ulike fagmiljø ved UiB»

På dette seminaret deltok representantar for fagmiljø ved 4 fakultet ved UiB: (HF, Mat Nat, Jus og Psykologi). Etter et innledende introduksjon til prosjektet Akademisk Skriving ved prosjektleder, ble rapporter fra ulike skriverelaterte prosjekter lagt fram og diskutert:

«Skriving på bachelorprogrammet i pedagogikk» (Gry Heggli), «Erfaringer fra «Digitalt skrivekurs på jus 3 året» (Knut Martin Tande), «Skrivekurs for lingvistikkstudenter på maset og phd-nivå» (Koenraad de Smedt), «Pilotprosjekt på historie» (Frode Ulvund). I tillegg redegjorde undervisningsdekan ved HF, Jan Oldervoll, om omlegginger og mulig omorganisering av skriveopplæringen, og Randi Brodersen ved HF foreleste om «Hvordan kan feedback styrke studentenes skriveferdighet?»

Eksterne ressurspersoner deltok i diskusjonen og hadde egne bidrag, eks «Skrivekurs på universitetsnivå – hva bør være fagspesifikt og hva faguavhenging» (Frøydis Hertzberg, UiO) og «Etablering og drifting av et skrivesenter. Erfaringer fra Chalmers Tekniske Universitet» (Magnus Gustafsson, Gøteborg).

Avluttende vurdering av AKADEMISK SKRIVING-prosjektet 2011/12:

Det er min vurdering som prosjektleder at siste fase av prosjektet «Akademisk skriving fra Bachelor til PhD» har fungert svært godt og at det på flere måter har oppveid de svakhetene ved den foregående fase av dette prosjektet som jeg pekte på i min rapport i 2011.

Fagmiljøene som har vært involvert i 2011/12 har tatt fullt ansvar for sine delprosjekter, både planlegging, gjennomføring og rapportering. Prosjektene har sprunget ut av studentevalueringer som har pekt på svakheter ved manglende skriveopplæring, kombinert med de fagansattes egen vurdering av hva som ville være nyttig å prøve ut med tanke på implementering videre. Dette har ført til forsøk med skriveopplæring som har blitt opplevd relevante for studentene, og det foreligger konkrete planer for å følge opp erfaringene i ordinære undervisningsopplegg. Samtlige delprosjektrapporter har vært grundige og har analysert både + og –, og de har pekt på hva som må til for videreføring. Avslutningsseminaret på Solstrand ga mulighet for erfaringsutveksling og nyttige diskusjoner på tvers av fagmiljø ved UiB om forskjeller og likheter ved skriveopplæringen i ulike faglige kontekster. Det var enighet om at man har mye å lære av hverandre når konkrete praksisnære eksempler danner utgangspunktet, slik tilfellet var her. PEK-prosjektet har bidratt både til å få fram slike eksempler og til tverrfaglig erfaringsdeling. Studiereisen som inngikk i PEK-prosjektet har gitt konkrete resultater i form av planer for forsøk med skriveprogram og skrivesenter på HF. Dette er modeller for organisering av skriveopplæring som også er blitt vanlig ved mange europeiske universiteter de siste årene, og det vil være meget nyttig å prøve dette ut ved Universitetet i Bergen.

